

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok V.

Nowemiasto, dnia 7 maja 1931.

Nr. 17

Sposoby na biedę.

Może dzisiejsza bieda nauczy niejednego z naszych rolników właściwego myślenia i rozumowania i może pobudzi do pracy w gromadzie zgodnej i świadomej swych celów i zadań. Bo życie w gromadzie zdolne jest tworzyć rzeczy wielkie, zdolne jest zaradzić trapiącej wszystkich pojedynczo biedzie, ucząc planowości i oparcia produkcji na ocenie przyrodniczych warunków, w jakich się dany obszar gospodarczy znajduje. Trzeba skończyć z dotychczasową bezmyślnością lub bezkrytycznym naśladowaniem obcych wzorów.

Taka bezmyślność zaznaczała się w tem, że gospodarstwa, mające wszystkie inne warunki np. do hodowli, ogrodnictwa, uprawy warzyw, trzymały się kurczowo uprawy żyta i ziemniaków.

Dzięki modzie czy jakiemuś innemu otumanieniu powstał w rolnictwie ostatnimi czasy przesadny pęd ku powiększeniu martwego kapitału drogą kupna ziemi, co wtrąciło wiele gospodarstw w znaczne obdłużenie. Podobnie rzecz się miała z rozbudową. Gdy zapytywałem tych, co pobudowali zbyt kosztowne i za obszerne domy i grubo się przy tem zapożyczyli, usłyszałem odpowiedź, że rolnicy w Danji mają obszerne, piękne domy. A więc moda budowania kosztownych domów przywędrowała do nas aż z Danji. Bardzo pięknie, szkoda tylko, że każdy z tych gospodarzy, hołdujący duńskiej modzie, nie przyswoił sobie zarazem i mody praktyczności pracy społecznej duńskiego rolnika i przez to samo nie zdołał stworzyć lepszych warunków społecznych dla rolnictwa w ogólności, a dla własnego gospodarstwa w szczególności.

Bo w takim gospodarstwie, posiadającym po duńsku ładny dom i wolancik, brakowało najczęściej ustępu, kupy kompostowej, obornika; — bogactwo gospodarstwa — marnowało się w jakiejś kałuży podwórkowej, a gnojówka sphywała do przydrożnych rowów lub w kałuży zanieczyszczała obejścia gospo-

darskie. Cała zagroda odrapana, z zupełnym nieładem w każdym kącie — bynajmniej nie świadczyła o duńskim postępie w gospodarstwie. Przymywanie zaś zewnętrznego wyglądu, zapożyczanego od obcych czy swoich, a nie wewnętrznej treści życia, polegającej na praktycznym zmyśle polepszania gospodarstwa, wówczas gdy panowały po temu pomyślniejsze warunki, mści się dziś na bardzo wielu gospodarzach.

Warunki klimatyczne, społeczne, geograficzne i glebowe stawiają nasze rolnictwo w innym zupełnie położeniu, niż np. rol. duńskie czy holenderskie. Nic też dziwnego, że zapożyczone stamtąd i mało prze-myślane wzory często zawodzą.

Ileż to razy miałem możność słyszeć narzekania, że kupno pasz treściwych przypawiło niejednego o poważne straty. Nic w tem dziwnego, jeśli obchodzenie się z paszami treściwymi było nieumiejętne, krowy nie zupełnie odpowiednie, a cena mleka w przerobie na masło niezbyt wysoka.

Spotykałem natomiast w praktyce gospodarstwa drobne, 20—30 morgowe, które, będąc w większym oddaleniu od miasta, osiągały jednak znaczne dochody z mleka, nawet przy przeróbce na masło. Wynikało to stąd, że potrzebne pasze treściwe były tam produkowane we własnym gospodarstwie. Drogie naówczas makuchy i soje zastępowała seradela, śrutowany groch, nie wyłączając odgoryczonego ziarna łubinu, którego dawano 1—2 kg. na krowę dziennie. Prowadzone w podobny sposób gospodarstwo, oparte na dobrze zorganizowanej produkcji, dostosowanej do warunków naturalnych, mogło się rozwinąć, dokupić dawniej trochę gruntu, bynajmniej nie zadłużając się i obecnie kryzysu nie odczuwa tak dotkliwie, bo właściciel kupował książki, zasięgał przy każdej sposobności rad instruktora i rady te skwapliwie stosował, po uprzednim ich przetrawieniu.

Niezawodnym środkiem na biedę będzie teraz i później szukanie mocy w samym sobie, tam gdzie można i należy. Ciężkie społeczne warunki przestaną istnieć wtenczas, gdy rolnik odzegna się od dotych-

czasowej mody i bezmyślności czy to w prowadzeniu swego gospodarstwa, czy też zrywając z dotychczasową modą chodzenia w pojedynkę i zaczęnie działać gromadnie, zgodnie, zapominając o dawnych nałogach, uprzedzeniach i sobkostwie.

Te nasze przyzwary nie pozwalają, jak dotąd, stworzyć silnej organizacji gospodarczej, zdolnej do objęcia całości i kierowania sprawami rolniczymi, czy w postaci regulowania planowości produkcji, czy też zorganizowania zbytu.

Niezawodnym środkiem na dzisiejszą biedę będzie: dobre nastawienie gospodarstw stosownie do ich warunków, wprowadzenie planowości produkcji w oparciu o warunki naturalne, współdziałanie najszerzych mas rolniczych w organizowaniu zbytu produkcji rolniczej. Bez tych zmian z biedy nie wybrniemy!

Rolnicy

Ubezpieczajcie budynki, ruchomości i ziemioplody od ognia. Wnioski przyjmuje Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

U W A G A: Ubezpieczenia, zawarte z „Vistulą“, przyjmujemy po jej likwidacji na b. dogodnych warunkach. Instr. i Sekr. P. T. R.

KOMUNIKATY

w sprawie służby gburkiej (wiejskiej).

Na podstawie pism Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu z dnia 17 bm. L. dz. U 23|31|IV. Sk. niniejszem podajemy do wiadomości, że wszystkie kategorie służby wiejskiej-gburkiej, za wyjątkiem pierwszej (chłopcy i dziewczęta od 14 do 16 lat, którzy nie podlegają ubezpieczeniu), należy zaliczać w opłacie znaczków inwalidowych do klasy II, czyli 45 gr. tygodniowo.

Pomorska Komisja Pracy.

W związku z niepomyślną sytuacją gospodarczą, przeżywaną przez właścicieli posiadłości rolnych, Min. Skarbu zarządza, co następuje:

I. Wszelkie zaległości w podatku gruntowym na dz. 31. III. 1931 r. zezwala się spłacić w sposób następujący:

a) 1/4 część powyższych zaległości winna być uiszczona w terminie płatności 2-giej raty podatku gruntowego za rok bieżący, t.j. najpóźniej do dnia 15 listopada 1931 roku.

b) następną 1/4 część tych zaległości — w terminie do dnia 15 lutego 1932 roku.

c) termin płatności pozostałej połowy wspomnianych zaległości zostanie ustalony późniejszym zarządzeniem Min. Skarbu.

Od uskuteczonych na poczet wymienionych zaległości wpłat pobierane będą odsetki za odroczenie w wysokości pół proc. miesięcznie, licząc od ustawowych terminów płatności.

Każda z niezapłaconych w wyżej określonych terminach rata zaległości będzie ściągana w drodze przymusowej wraz z kosztami egzekucyjnymi i karami za zwłokę w wysokości 1 proc. miesięcznie, od ustawowych terminów płatności począwszy. Zarządzenie niniejsze nie dotyczy pierwszej raty podatku gruntowego za rok bież., która winna być uiszczona w ustawowym terminie, t. j. w ciągu kwietnia 1931 roku.

Przypomina się, że w myśl postanowień art. 51 ustawy z dnia 11. VIII. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów, komunalnych (Dz. U. R. P. Nr.

94 poz. 747), dodatki komunalne dzielą los podatku państwowego do którego zostały obliczone.

II. Odracza się termin płatności wszelkich zaległości rolników na dzień 31 marca 1931 r., z tytułu płatnej w myśl dotychczasowych zarządzeń Min. Skarbu części podatku majątkowego do dn. 1 kwietnia 1932 roku.

Od odroczonej kwot zaległości zostaną pobrane odsetki za odroczenie w wysokości 1 proc. miesięcznie, licząc od terminów płatności poszczególnych rat.

Do określonych wyżej pod I i II terminów płatności nie ma zastosowania 14-dniowy termin ulgowy przewidziany w art. 2. ustawy z dnia 31. VII. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721).

Ulgi wyżej omówione są generalne, a więc ich zastosowanie następuje z urzędu — bez składania podań.

Mają one także zastosowanie do tych rolników, którym poprzednio przyznano ulgi w mniejszym zakresie, niż to przewiduje niniejsze zarządzenie; natomiast ulgi indywidualne, przyznane w szerszym zakresie, pozostają nadal w mocy. Urzędy Skarbowe Podatków i Opłat Skarbowych sporządzą niezwłocznie po otrzymaniu niniejszego zarządzenia wykazy płatników, do których zastosowanie ulgi, przyznane pod I. nin. zarządzenia.

III. Upoważnia się Prezesów Izb Skarbowych do rozkładania na raty wzgl. odraczania rolnikom wszelkich zaległości na dzień 31 marca 1931 r. z tytułu podatku dochodowego, bez ograniczenia sumy, jednak na czas nie dłuższy, jak do dnia 1. III. 1933 r.

Zarządzenie niniejsze nie dotyczy podatku dochodowego na rok podatkowy 1931. Powyższa ulga może być przyznawana właścicielom większych majątków na indywidualne, należyte uzasadnione podania, drobnym zaś rolnikom — również na wniosek zwierzchności gminnych tylko po uprzednim ustaleniu w każdym poszczególnym wypadku zdolności płatniczej podatnika tudzież innych okoliczności uzasadniających potrzebę przyznania powyższej ulgi. Od rozłożonych na raty lub odroczonej kwot zaległości należy pobierać ulgowe odsetki za odroczenie od ustawowych terminów płatności.

Kierownik Min. Skarbu

(—) Matuszewski Ignacy.

W sprawie składania podań do Państwowego Banku Rolnego Oddział w Grudziądzu o rozłożenie zaległości rentowych.

Komunikujemy członkom PTR., których gospodarstwa są obciążone rentami, że otrzymaliśmy od Państw. Banku Rolnego wzór podania, które należy wypełnić i przesłać do Oddziału PBR. w Grudziądzu.

Dyrekcja PTR.

Odnośny komunikat Państwowego Banku Rolnego Oddział w Grudziądzu oraz wzór podania poniżej ogłaszamy:

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26-go listopada 1930 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 87 z d. 11 grudnia 1930) oraz na podstawie polecenia Pana Ministra Reform Rolnych Państwowy Bank Rolny, jako administrator i likwidator rent przejętych po b. niemieckich instytucjach osadniczych i finansowych, uprawniony jest do stosowania ulg przy spłatach zaległych do 1 kwietnia 1930 r. należności rentowych i rozkładania takowych na terminy spłaty do lat 15, wzgl. odraczania spłaty na okres nieprzekraczający wyżej podanego terminu.

Od rozłożonych wzgl. odroczonej zaległych należności rentowych, Bank pobierać będzie odsetki w wysokości 4 proc. w stosunku rocznym.

Państwowy Bank Rolny chcąc pójść zainteresowanym osadnikom jak najdalej na rękę, ułatwić im pracę związaną z pisaniem próśb i przyspieszyć bieg załatwienia — ustalił wzór podania, który zostanie rozesłany w najbliższym czasie pp. Wójtom, u których pp. Sołtysi będą mogli otrzymać od-

powiednią ilość druków celem rozdania ich między osadników podległych im gmin. Podanie takie winno być czytelnie i szczegółowo wypełnione, zaopatrzone w własnoręczny podpis właściciela osady, potwierdzony przez właściwego sołtysa. Właściciele kilku osad winni dla każdej osady złożyć osobne podanie. Zwraca się uwagę, że w podaniu należy bezwzględnie podać nr. konta osady, który uwidoczniony został w nagłówku doręczonych poszczególnym osadnikom nakazów płatniczych, wynika on również z każdego innego pisma Państwowego Banku Rolnego. Podanie nr. konta wobec dużej ilości podań dla przyspieszenia załatwienia — jest konieczne. Każdy wniosek winien być zaopiniowany przez właściwe Starostwo Powiatowe. Podania, składane przez osoby trzecie, będą rozpatrywane tylko, o ile dołączone zostanie równocześnie pisemne pełnomocnictwo, należycie wystawione i ostemplowane.

Podania o rozłożenie, wzgl. odroczenie zaległych należności rentowych należy wносить do Państwowego Banku Rolnego, Oddział w Grudziądzu, najpóźniej do dnia 30 listopada 1931 r. Po upływie tego terminu żadne podania nie będą uwzględniane i zaległa należność rentowa będzie ściągana przymusowo w trybie, przewidzianym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji, przyczem w razie nieściągalności — Bank zarządzi ściąganie drogą licytacji osad przez Sady Grodzkie.

Podania wniesione po ogłoszeniu komunikatu w nieprzepisanej formie nie będą rozpatrywane i będą uważane jako nie wniesione.

Państwowy Bank Rolny załatwiać będzie wniesione podania, zawiadamiając proszących o swem postanowieniu. Odwołania przeciw postanowieniom PBR. zgodnie z § 83 rozporządzenia R. P. z dnia 23 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36/28 poz. 341) o postępowaniu administracyjnym mogą być wnoszone do Ministerstwa i rozpatrywane będą przez Ministerstwo, o ile wniesione będą do właściwego Oddziału Państwowego Banku Rolnego w ciągu 14 dni od doręczenia postanowienia Banku o załatwieniu podania. Po upływie powyższego czasu kresu odwołania jako przedawnione nie będą rozpatrywane i będą zwracane.

Zaznacza się, że ulgi mogą być udzielane lub nie udzielane według wolnego uznania Państw. Banku Rolnego, bez podania motywów. Państwowy Bank Rolny Oddział w Grudziądzu.

WZÓR PODANIA.

Pisać czytelnie.

imię, nazwisko	1931 r.
miejsce zamieszkania, poczta	Do	
Nr.	Państw. Banku Rolnego	
Nazwa osady	powiat	Oddział
Księga wieczysta	tom	wykaz 1
Nr. konta osady	obszar	ha
Nieruchomość tę nabyłem dnia		
od p.	i użytkuję ją sam - wy-	
dzierżawiłem p.	kontraktem	
dzierżawnym z dnia	na lat	

Powołując się na rozporządzenie Rady Min. z dnia 26-go listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87/30 poz. 681) w sprawie ulg przy spłacie zaległych rent — proszę o rozłożenie zaległości, płatnych do 1 kwietnia 1930 na raty na lat

Uzasadniam:

Ze względu na przytoczone okoliczności proszę o przyznanie ulg, o których jest mowa w wyżej podanym rozporządzeniu Rady Ministrów.

Zaległości rentowe, które ustali P.B.R. na dzień 1 kwietnia 1930 r. wg. swych ksiąg, uznaję jako swój bezsporny dług, wobec Skarbu Państwa i w razie uwzględnienia prośby mej i przyznania ulg, przewidzianych rozp. Rady Min z dnia 26-go listopada 1930, zobowiązuję się opłacać procenty od zaległych pretensyj w wysokości 4 proc., licząc od dnia 1 kwietnia 1930. Zaległe pretensje wraz z procentami, jak wyżej, zobowiązuję się spłacać ratami w sposób i na warunkach, jakie ustali PBR. i wyłączając wobec przyjęcia nowego terminu spłaty przedawnienie zaległych rat.

Uznaję, że ulgi nie naruszają w niczem postanowień i rygorów, wpływających z umów rentowych i uzupełnień (dotatków) do nich, tudzież z nakazu płatniczego (obliczenia zwa-

loryzowanej renty) Państw. Banku Rolnego, dalej, że nieopłaćcana część zaległości, choćby nowo ustalony termin płatności jeszcze nie zapadł — jest natychmiast płatna w razie:

1. niezapłacenia w wyznaczonym terminie nawet I-ej raty;
2. częściowej lub całkowitej sprzedaży osady;
3. zarządzenia przymusowego przetargu nieruchomości.

własnoręczny podpis właściciela osady:

Powyzsze uzasadnienie i dane polegają na prawdziw.

....., dnia 193.....

(pieczętka) Naczelnik Gminy (podpis)

Stwierdzam, że pow. podpis złożył w mojej obecności osobście mi znany p.

Podpis ten uwierzytelniam niniejszemi.

....., 193.....

(pieczętka) Sołtys (podpis)

Starostwo Powiatu dnia 193.. r.
L. dz.|....

Widziałem. Wniosek petenta

Rolnicy!

pamiętajcie zawsze o tem, że tylko w organizacji siła!

Kto nie należy do Kółka Roln. PTR. krzywdzi sam siebie i innych.

Jakie będą zbiory w Polsce w r. 1931?

Dotychczas nie posiadamy jeszcze żadnych ściślejszych danych ani obliczeń, któreby pozwoliły chociaż w przybliżeniu określić cyfrę zbiorów tegorocznych w Polsce. Niemniej z rozważań kilku czynników decydujących w tej mierze, należy przypuszczać, iż tegoroczny zbiór żyta będzie niższy od zbiorów z lat ubiegłych.

Po pierwsze podobnie do lat ubiegłych daje się zauważyć dążność do przechodzenia, tam gdzie to jest dopuszczalnym i możliwym, z produkcji żyta na pszenicę i inne. Poza tem tegoroczne spożycie nawozów sztucznych, które wywierają przecież poważny wpływ na wydajność z hektara, wykazuje spadek o 50 proc. w porównaniu do lat ubiegłych. Rolnicy wobec katastrofalnie niskich cen na płody rolne wstrzymywali się zupełnie od zakupów nawozów sztucznych. Dopiero w marcu na skutek podniesienia się cen na żyto i pszenicę zapotrzebowanie wzrosło ogromnie, jednak nie udało podnieść ogólnego spożycia w tegorocznym sezonie wiosennym powyżej 50 proc. spożycia z lat 1927-30.

Wreszcie warunki atmosferyczne nie układały się korzystnie dla wzrostu zbóż. Po krótkim okresie ocieplenia w początkach marca, kiedy na glebach o wiele mniej przepuszczała woda — jako pozostałość ze śniegów — nadeszła ponownie fala mrozów, ścinająca wody na powierzchni, uszkadzając tem samym zasiewy, w niektórych okolicach kraju bardzo poważnie. W marcu zanotowano naogół temperaturę niższą od średniej wieloletniej, a ilość słońca i ciepła była niedostateczna dla wegetacji roślin. W niektórych okolicach śnieżywa śnieżna jeszcze okolo 5 kwietnia.

Zasiewy i o ile we

będą róż...

Stan zasiewów ozimych w pierwszej połowie kwietnia przedstawiał się gorzej od stanu w tymże okresie r. ub. Również w porównaniu ze stanem w połowie marcu, około 5 kwietnia stan zasiewów uległ pogorszeniu.

Wyróżnienie hodowli polskiej w Medjolanie.

Hodowla polska odniosła wielki sukces na międzynarodowej wystawie hodowlanej i opasowej w Medjolanie. Jury przyznało za bydło polskie czerwone, czarno-białe nizinne oraz simentalery wystawione przez firmę Bos z Krakowa dwa puchary, dwa medale złote, cztery medale srebrne oraz sześć dyplomów.

Wszystkie 426 koni polskich hodowców zostały sprzedane. W tej liczbie pewną ilość zakupiła armia włoska dla korpusu oficerskiego.

Dla pszczelarza.

Jaki kierunek powinien mieć otwór wylotowy?

Pszczółka jest dzieckiem słońca i żyje tylko w ciepłe, można więc sądzić, że otwór wylotowy dla pszczoły powinien mieć położenie jak najbardziej słoneczne, a więc mieć kierunek na południe. Jest to logicznym i tak też zwykle się dzieje. Ale nie trzeba być pod tym względem zanadto bojaźliwym — można bowiem bardzo bezpiecznie ustawić kószki i ule tak, jak na to miejsce pozwala. Nie słońce jest głównym warunkiem kierunku otworu wylotowego, tylko swoboda wylotu samego i zaciszne położenie. Bezpośrednia strona słoneczna ma niektóre niekorzyści dla praktycznej hodowli pszczoły. W zimie n. p. pszczoły, złudzone promieniami słońca, wylatują, podczas kiedy na dworze jest silny wiatr i zimno, a takie przedwczesne wycieczki kończą się zwykle śmiercią pszczoły. W lecie zaś, gdy słońce zanadto ogrzewa deskę wylotową i kószkę, pszczoły są osłabione gorącem i nie rozwijają należytej czynności. Więc lepiej nadać otworowi wylotowemu kierunek północny, chociaż wtedy pszczoły mniej mają skłonności do rojenia się i chorują często na biegunkę. Jeden i drugi kierunek ma, jak widzimy, swoje złe i dobre strony, w każdym razie trzeba się starać o to, aby w lecie kószki miały potrzebny cień, a zimą zakrytą deskę wylotową, tak, aby słońce pszczoły nie łudziło.

Wskazówki i rady praktyczne.

Saletra chilijska do uprawy ziemi pod warzywa.

Wszystkie gatunki buraków, ogórki i cebule potrzebują w czasie rozwijania się drugiego aż do szóstego listka azotu, szpinak zaś, rabarber oraz inne warzywa, których tylko liście są do użytku, potrzebują kilkorazowego dodatku azotu. Szparagom służą doskonale przed i podczas wycinania porcje saletry chilijskiej. Groch i szablak zgromadzają, jak wiadomo, azot, a pomimo to trzeba tam, gdzie uprawiają groszek jedynie w celu zbierania zielonych strączków, dać po okwitnięciu też jeszcze azotu. Dzieje się to głównie dlatego, że azot opóźnia dojrzewanie i że strączki zostają dłużej świeże, młode i delikatne, a przytem rozwijają się lepiej.

Aby uchronić siew kukurydzy przed wronami, które ją uważają za największy przysmak, należy przed siewem kukurydzę zaprawiać minją. Postępuje się w ten sposób: Kukurydzę moczy się 24 godziny w

wodzie, następnie rozpościera się ją cienko na boje-wicy i posypuje minją (jest to proszek koloru ceglanego, połączenie tlenu ołowiu z nadtlentem ołowiu), poczem całą masę przerabia się szuflą. Po wyschnięciu sadi się kukurydzę, której w ten sposób przyprawionej podobno wrony nie tkną. Minję, która jako połączenie ołowiu, jest trująca, dostanie się w każdej drogerji i handlu farb. Zresztą używa się minji z bardzo pomyślnym skutkiem do zaprawiania rozmaitych nasion leśnych, jako ochronę przeciwko ptakom, które je wyjadają.

Przykrywanie zagonów

krótką krowią mierzwą bywa zwykle środkiem, używanym przeciwko zbytelnemu wysychaniu ziemi albo przeciwko zbytelnemu rozszerzaniu się zielska. Tam gdzie brak wody do polewania albo jeżeli lato bardzo jest gorące i grozi suszą, tam jest pokrycie takie nadzwyczaj korzystnym. Korzyść ta jest jednak tam tylko wielką, gdzie ziemia jest w najlepszej kulturze. Ziemia ciężka i zimna, która wymaga pilnego kopania, aby była lekką i pulchną, nie nadaje się do tego. Jeżeli na takie pokrycie mierzwą pada deszcz, wtedy rośliny rozwijają się i rosną wybornie. Ciężka ziemia musi być natomiast często przekopana, aby słońce mogło ją ogrzać.

Oszczędzanie opału przy parzeniu ziemniaków

Każdy parnik składa się z części wytwarzającej parę oraz ze zbiornika, mieszczącego w sobie ziemniaki. Obie te części są wykonane z metalu. Jakkolwiek metal szybko się nagrzewa, długo ciepła w sobie nie trzyma, lecz rozprasza w otaczające go powietrze.

Z tego względu pod parnikiem musimy utrzymać silny i bezustanny ogień, aby otrzymać odpowiednią ilość ciepła, potrzebną do uparowania ziemniaków. Takie rozpraszanie się ciepła jest dobre w piecach, które ogrzewają nam mieszkania, lecz co do parnika, to jest tem lepiej, im wytwarzane ciepło jest więcej ześrodkowane, a nie rozpraszane. W celu takiego właśnie ześrodkowania, ubieramy tę część parnika, w której mieszczą się ziemniaki, w okrycie drewniane. Wygląda to w ten sposób: opasuje się parnik sznurem celem zmierzenia jego obwodu, następnie z niepotrzebnych kawałków desek wyrzyna się listwy 1—2 cm. w takiej ilości, aby pokryć niemi całą powierzchnię boczną parnika. Gdy odpowiednia ilość listewek jest przygotowana, obkłada się niemi wokoło parnik i ścisła się wszystko obręczą lub drutem. Korzyść z tej powłoki jest taka, że drzewo jako zły przewodnik ciepła, zmusza ciepło do pozostawania w parniku. Na pozór wydaje się to rzeczą prostą i nic nie znaczącą, a jednak przy zastosowaniu drewnianej powłoki powstaje wielka oszczędność opału. Doświadczenia wykazały, że wynosi ona 25 proc. Przy tym sposobie oblicza się, że w średnim gospodarstwie roczna oszczędność na węglu wyniesie 80—100 zł. W gospodarstwach, gdzie skarmia się ziemniaki w znacznych ilościach, oszczędność ta będzie bardzo znaczna.

Jak karmić kury i drób?

Nieśność drobiu, a więc kur, gęsi, kaczek, indyków i t. p. zależy nie tylko od tego, czy kurnik jest ciepło i czysto utrzymany, ale w wysokim stopniu od pokarmu. Doświadczenia stwierdziły, że dodatek do karmy prawdziwej „Centraliny“ Michałowskiego znakomicie podnosi nieśność drobiu. Ponadto przy domieszcze Centraliny drób jest zdrowy i wyrasta na niezwykłe okazy.

Centralinę nabyć można w drogerjach, składach kolonialnych „Rolnikach“ i tp. Tam gdzie jej niema, wysyła Fabryka Centraliny, Poznań, ul. Dworkowa nr. 9. Hodowca.